

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronkint 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 ft — kr
Fél évre . . . 3 ft — kr
Negyed évre . . . 1 ft 50 kr
Külföldre 1 évre 8 ft — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Román Miron.

Kézdi-Vásárhely, 1889. okt. 30.

Mily szomorúan tanulságos dolog az, ha egy egyesület, mely hazánkban a magyarság fenntartását, az állami nyelv tanítását, a hazafiság és közművelődés terjesztését tűzte ki legszentebb feladatául, és midőn e cél elérésén fáradságot nem ismerő buzgalommal munkálkodik, akkor egy, a magyar államtól protegált s a magyar király által kinevezett, egyházfő, azzal vádolja, hogy: »egész működése az idegen nemzetiségeket az elmagyarosodásnak megnyerni s azután a magyar fajba beolvasztani; neki pedig főpásztori és hazafias kötelessége minden akár vallási, akár nemzetiségi mesterséges áttérítést ellenezni.«

Román Miron, a szebeni gör. kel. metropolita főpásztori válasza ez, midőn az Emke Szamos-Ujvártt felszentelt zászlójára főpásztori áldását kérte; arra a zászlóra, melybe az első szeged Ő felsége a király nevében és nevével ültette be szeretett királyunk képviselője.

S mind ez miért?

Hogy magánügyek miatt régen elvesztett népszerűségét visszanyerje.

Van öröm Nagy-Szebenben, s addig, míg ott a bankettek, diszlakomák egymást érik, s hódoló feliratokat menesztenek az új dakó-román agitatornak, a romániai sajtó lerántja a bankettezőket és kimondja, hogy az az ut,

A „Székelyföld“ tárczája.

Antos Ádám.

Kelet-Indiában, Bombayban, az ott uralkodó hagymázban, három heti szenvedés után hunyt el Antos Ádám, 28 éves korában, folyó év szept. hó 1-én, szintén egyik hazánkfiának, Stockinger Ferencz osztrák-magyar főkonzulnak karjai közt, ki betegségében testvériesen ápolta s hiven örködött végpercei alatt. Halála nemcsak vigasztalhatatlan szüleit, elterjedt rokonságát, barátait borította mély gyászba, de vesztesége hazánkban, nemzetünknek is, mert általa azon kevesek száma fogyott, kik magukat egy sok tanulmányt és fáradságos kitartást kívánó pályára szentelték, s azon szép reményeket ígértek. Kitűnő képességei által egykor talán büszkeségünk lett volna, de a halál oly ifján elragadta.

Mily jeles tehetség volt, s mily veszteséget jelent halála: megmondják Vavrik Gábor külügy-miniszeri tanácsosnak a gyászoló apához küldött levelei:

Bécs, szeptember 4. 1889.

... Ádám ép oly szerény, mint tapintatos, ép oly tehetséges, mint szorgalmas fiatal ember volt, a ki mind főnökeinek, mind pedig tisztársainak rokonszenvét és becsülését teljes mértékben birta. Mi is mindnyáján, itt a miniszteriumban, tiszteltük és szeretettük őt férfias és komoly jelleménél, kedves és megnyerő modoránál fogva. A mily szomorú tehát reánk nézve a gyász, hogy őt örökre

a melyen haladnak, nem felel meg a román nép érdekeinek.

Feltűnő tartalma és eredeténél fogva — izgató levelére Román Mironnak az Emke elnöksége tiltakozó levélben felelt, s egyúttal megküldötték alapszabályait, melyekből tisztán kilátszik, hogy nemcsak nem szolgál sem vallási, sem nemzetiségi áttérítéseknek, de egyenesen ellenzi mindazt mi nemzetiségi surlódásokra vezetne. Hanem igen az Emke »a történelmi és törvényes, egységes magyar nemzeti állameszmét« szolgálja s a magyar nyelv oktatását eszközli, a mint hogy az államnyelv tanítása a törvény által kötelezővé van téve. Ezzel tehát semmi törvénytelenéget, semmi erőszakot, senki vallásának, nemzetiségének sértését az Emke el nem követi, sőt ellenkezőleg jogot s állampolgári hazafias kötelességet teljesít, »melyben legalább közreműködést és munkatársi fáradozást a haza minden fiától elvárhatni«, ennek ellenkezőjét pedig legkevésbé tehetné föl az érsekről, »mint törvény szerint ugyane feladatok állami hordozójától és viselőjétől, míg székében megerősítve ül és főpásztorkodik.«

Ily szavakkal illette az Emke a szebeni metropolitát s torolta meg ennek gyanúsításait.

Román Miron e leczkét megérdemelte az Emkétől, mert egy oly egyházfő, ki nemcsak polgára e hazának, hanem egyszersmind tagja a főrendiháznak, s daczára, hogy hivatala kö-

elvesztettük, ép oly kedves az emlék, melyet az ő személye keblünkben hátrahagy.

Tudva van bizonyára Nagyságod előtt, hogy oly korán elhunyt szeretett fiának előléptetése a közeljövőben tervezve volt. Alig irhatom le, mennyire fájlalom, hogy ő e satisfactiót már meg nem érthette . . .

Bécs, 1889. szeptember 10.

Fogadja Nagyságod tegnapi nagybecsű soraiért őszinte meleg köszönetemet. Hogy Ádám áldott jó fia volt, a ki szüleinek soha semmiféle but és gondot nem okozott volna, arról az ő egész jelleme tanuskodott. Utolsó gondolata is oda volt irányozva, hogy kedves szüleinek lelki nyugalmit betegségének hire által meg ne zavarja. Ezért ő Stockinger főkonzul urat, ki vele baráti viszonyban állott, arra kérte, hogy bajáról ne írjon Nagyságodnak semmit, nehogy a család tagjai a szomorú tudósítás folytán sorsa iránt aggodalmat tápláljanak. E kívánságát teljesítve, a főkonzul ur a beteg állapotáról csupán nekem írt és a gyász-hírt Abonyba csak akkor táviratozta, a midőn már föltehetette azt, hogy Nagyságod tisztelt családjá általam már elő van készítve.

Hogy a jó Isten a szegény elhunytat ily korán magához hívta, abba belenyugodni keresztényi kötelességünk.

Nagyságodnak szándékáról e hó 4-én kelt soraim egy részének közzétételét, illetőleg, kedves tudomást vettem. A mit Ádámról írni bátor voltam, az szóról-szóra igaz, ha tehát nagyságod szavaimat érdemesnek tartja arra, hogy azok a

telességévé teszi, hogy a népet a magyar államhoz és királyhoz való hűségben tartsák és neveljék, követve Strossmayert, beáll nemzetiségi agitatornak. Román Miron eddig, míg magára nézve hasznosnak és szükségesnek látta, a magyar állammal egyező politikai hitvallást mutatott, s hogy mily őszinte volt, kitűnt az Emkével elkövetett brutálitásból is.

De hát ilyen az oláh klérus nagyrésze, legkivált a püspökök, káptalanok és szemináriumok. S épen ezért nem boldogulhat a magyar kormány azon megyékben, hol románok laknak, mert a főbb egyházi méltóságokban nincs magyar hazafiság.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház.

A képviselőház október 25-iki ülésében folytatta a közutakról és vámokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását s hét paragrafust tárgyalt le.

Az ülés elején Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter terjesztette be szokásos jelentéseit a katonai tanintézetek magyar alapítványi és a Ludovika-akadémiáról.

A képviselőház október 26-iki ülésében jelentett be hivatalosan Irányi Dániel indítványa, a honvédelmi miniszter vád alá helyezése tárgyában.

Elnök: T. ház! Méltóztassék meghallgatni az indítványt.

Madarász jegyző olvassa: Indítvány. Tekintve, hogy a honvédség szervezéséről szóló 1868 ki. XLI. t.-cz. 18. §-a szerint a honvédség zászlója, ő Fel-

nyilvánosság elé jöjjenek, ez csak megalégedésemre szolgálhat.

Ma vettük Stockinger urnak táviratát a holt-tetemet hazaszállítása iránt. Annak tartalma a következő: »Antos holttesteme ma indul utnak a Lloyd-társaság „Orion“ hajóján Triest felé.«

Kiváló hazafiúi tisztelettel vagyok Nagyságodnak alázatos szolgálja

Vavrik Gábor.

Antos Ádám Abonyban, Pestmegyében született; édes apja Antos János 1848/9-iki honvédtábornoki alezredes, édes anyja báró Radák Kata, a honleányi erényeiről széles e hazában ismert néhai br. Radákné sz. Rhédey Klárának leánya. Már kis korától fogva gondos nevelésben részesült, — előbb a szülei háznál, később a budapesti ref. gymnasiumban végezte tanulmányait. Helyes magaviseletéért, élcses mondásaiért többi testvérei már kis korában „okos Ádám“-nak nevezték el. Az érettségi vizsgát kitűnően tevén le, 1879. őszén a bécsi keleti akadémiába lépett. A konzuli vizsgát 1884-ben tette le. 1885-ben Bécsben a bíráskodás tanulmányozása végett egy jársbíróshoz rendeltetett. 1886. januárban mint konzuláris gyakornok Konstantinápolyba küldetett, honnan ugyanazon év novemberében Egyiptomba, Alexandriába helyeztetett át. Itt és Kairóban, a konzulatusnál a közügynek sok hasznos szolgálatot tett. 1889. márcziusban Bombayba, a cs. és kir. osztrák-magyar konzulátushoz keltetett át. A Suez-

sége nevének jelvényei mellett, az ország színeit és a magyar állam czimerét viseli;

tekintve, hogy a törvény ezen világos és kivételt nem engedő rendelete ellenére az 1887. és 1898-ban a honvédség számára kiadott szolgálati szabályzat II. része 2. §-ának 21. pontja a magasabb parancsnokok lakásait (táborozáskor) fekete-sárga zászlókkal rendeli megjelölni, és hogy annak következtében a közelebbi múlt időben a hadgyakorlatok alkalmával a parancsnokok szállásain több helyütt ily zászlók valóban voltak is kitűzve, holott előbb, az 1875-iki szabályzat értelmében, mely egyszerűen zászlókat említett, a törvény világos szavainál fogva azok színét nem tartván szükségesnek meghatározni — mindig nemzeti színű zászlók használtassanak;

tekintve továbbá, hogy a t. honvédelmi miniszter ur e tárgyban hozzá intézett interpellációra folyó hó 21-én adott válaszában fekete-sárga zászlónak ilyenét használatát mind a mellett törvényszerűnek vitatta s így azt, úgy látszik, ezután is fentartani kívánja;

tekintve, hogy e szerint az 1868. XLI. t.-cz.-nek nemcsak az újabb szolgálati szabályzat kiadása által való megsértése kétséget nem szenved, hanem a sérelem folytatása is várható; és végre

tekintve, hogy az 1848. III. t.-cz. 32. szakaszának a) pontja értelmében „a miniszterek feleletre vonathatnak minden oly tettért, vagy rendeletért, mely az ország függetlenségét, az alkotmány biztosítékait, a fennálló törvények rendeletét, az egyéni szabadságot, vagy a tulajdon szentségét sérti s általuk hivatalos minőségükben követtetik el, vagy illetőleg adatik ki”, indítványozom:

Határozza el a t. képviselőház, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ur az idézett 1868. XLI-ik törvény megsértéséért az 1848. III. t.-cz. 33. §-a értelmében vád alá helyeztetik s méltóztassék „a vádpörnek a főrendiház előtt leendő vitelére” az utóbb idézett t.-cz. 34. §-ához képest biztosokat küldeni.

Elnök a ház-szabályok 144. §-a értelmében az indítványnak indokolás végett való felvételére — tekintettel a közbeeső ünnepekre — f. évi nov. 6-án délelőtt 10 órakor tartandó ülést tűzte ki.

Báró Fejérváry Géza (feláll a miniszteri székből): Addig még szabad lábon vagyok.

SZEMLE.

Vilmos német császár, a kiről a közvélemény méltán tartja, hogy nála van a kulcs ahhoz a Pandora-szelencéhez, a melyben a háború el van zárva, ez a nagy és hatalmas uralkodó, mint tudjuk, ez idén a Keleten jár. Okt. 27-én Athénban volt, hűga a görög király menyasszonya lakodal-

mán, közelebbről pedig hajója a Boszporusban köt ki, hogy partra szálljon ama tündér-városban, a melynek neve Konstantinápoly s ura a minden igazhívók fejedelme: a szultán.

Ehhez az uthoz az újságok Európaszerte természetesen mindenféle kombinációkat fűznek, a mi véleményünk azonban az, hogy sem az atheni, sem a konstantinápolyi látogatásban nem kell egyenest politikai czélt keresnünk. Épen a két ut egymásutánja ellentmond az ily feltevésnek. Az a politika, mely Konstantinápolyban tetszenék, sehogy sem volna nyökre a görög államférfiaknak és az a mi a görög étvágnak jól esnék, valóságos borzadályt kelt a magas porta körében. Hogy II. Vilmos Krétát akarja megszerezni Görögországnak, mint nővéreinek menyasszonyi ajándékát, ez csak az orosz lapok sületlen meséje, melylyel a görögöknek különben is vérmes képzelődését fölizgatni szeretnék. A porta, miután nagy áldozatokkal sikerült a krétai fölkelést lecsillapítania, bizonyosan nincs most ajándékozó kedvében és a német császár sem akarhatja az ily kellemetlen szándékkal a szultán vendéglátó szíveségét megrontani. Mindez nem zárja azonban ki, hogy a konstantinápolyi ut természetesen hatásai által politikai jelentőségre is emelkedjék.

A francia kabinet visszalépését hirdeti legújabbán ismét néhány párisi lap. Azt mondják, hogy főképp Tirard kormányelnök készül visszalépni, mert belefáradt a kormányzásba. A leköszönést már a legközelebbi napokra helyezik kilátásba. Tényleg azonban, úgy mondják, a kormány előbb be fogja magát mutatni az új képviselőháznak, jelentést tesz missziója sikeres megoldásáról s az után Tirard visszalép. Utódja, mint hallszik, Ribot vagy Méline képviselőházi elnök lesz.

A portugáli trónváltozás, minden jelentékenyebb politikai esemény nélkül történt. Az új király, I. Károly még fiatal ember, kihez a portugálok sok reményt fűznek.

Szerbiában, legalább látszólag, ez idő szerint csend honol. A belgrádi közönség Natália iránt kezd közönyös lenni.

Montenegro helyzete igen szomorú. Az éhínség mindegyre terjed. Niksics, Osztrog és Daszilovgrad helyiségek például teljesen kipusztultak az élelmi szerekből. Még vetőmagra valójuk sincsen. A fejedelem személyesen győződött meg másfelé is az uralkodó nyomorról.

Oroszország és Leuchtenberg hercege adománya is már elfogyott s most állami kölcsön felvételéhez kell fordulni, annál inkább, mert a fejedelem pénztára is kimerült.

Koburg Ferdinánd bolgár fejedelem e hó 26-án Bécsbe érkezett Petrov vezérkari főnök és Markov

őrnagy kíséretében s a Koburg-palotába szállt. Hir szerint néhány napig marad Bécsben.

Bécsből közelebbről zavar vissza székhelyére: Szófiába. Utjához, mint tudjuk, sokféle kombinációt fűznek. Sőt az orosz lapok azt is hirtelrezték, hogy megszökött Bulgáriából. A fejedelem utja, úgy látszik, pénzügyi művelettel volt összekapcsolva, mert különösen Párisban többször értekezett tekintélyes bankárokkal. S mint mondják, fáradozása eredménynyel is járt, a mennyiben sikerült 25 millió kölcsönt kötnie. A kölcsön zálogul a bolgár vasutat kötik le.

A mint látjuk, a külpolitikai helyzet ezuttal elég csendes. A béke, a közel jövőben, talán nem fog megzavartatni. Amde, ezek daczára, ki állhat jót a holnapért? Hiszen Oroszország csendben, lassan folyvást gyűjti a haderőt határainkra. A gyuananyag fel van halmozva, egy nem várt véletlen s Európa lángba borul.

Két közgyűlés.

Nagy Károly árvaléány-nevelő-intézeti igazgató jelentése:

Méltóságos Elnök Báróné!

Mélyen tisztelt közgyűlés!

A vallásos buzgóság, a hit világa amaz ösvény, melyen haladva, földi pályánk futama alatt örömet, meglegedést, szenvedéseink között vigaszt, a megmérhetetlen csapások sulya alatt erőt és segédelmet találhatunk. Mig a gyarló, de büszke emberiség szívében a vallási hit, Jézus Krisztus magasztos tanai szerint él és virágzik: addig a tehetetlen öregek nyomorai, nehéz betegségek szenvedései, a védtelen árvák keserves könyei, a nemes szívű emberbarátok által enyhítve, letörölve lesznek, a társadalmi jörend zavartalanul áll fenn, a csendes otthon mindnyájunkat boldogít; s a haza, a nemzet boldogulására, felvirágoztatására irányul minden igaz honfi és honleány szellemi és anyagi ereje.

Minden vidéknek, minden községnek, családoknak, sőt maguknak az egyes egyéneknek is megvan saját érdekük. A közös érdekeket egyeztetni, az általános műveltséget, ezzel kapcsolatban az élet fenntartáshoz megkívántató munkásságot, ipart feljesztani a nemzetek és nyelvcsaládok legszebb feladata.

E feladatot úgy oldhatjuk meg, ha ragaszkodunk a fajhoz, melyhez tartozunk, tökéletesítjük a nyelvet, melyet beszélünk, megszokjuk és terjesztjük a munkát, mely megélhetésünk biztos bázisa. Tiszteljük a társadalmi és megtartjuk az erkölcsi törvényeket, melyek munkánk sikerét biztosítják.

A háromszék megyei „Erzsébet” árvaléány-nevelőintézet alapítói, midőn e human intézmény létesítését elhatározták, a tisztességes megélhetés e sark állékei terjesztésére emeltek templomot azok számára, kiktől a sors a szerető, ápoló és gondozó szülőket megtagadta, kiknek szívére a társadalmi betegségek undok férgeinek milliói kárörömmel vártak.

csatornán keresztül 'egy Lloyd-hajóval harmadik hétre érkezett oda. Bár a hajó a legnagyobb kényelemmel s gép által mozgásba hozott legyezőkkel, fürdőekkel volt ellátva, a borzasztó hőség miatt az uton sokat szenvedett.

Az angol kormány székhelye az időtájt a mérsékeltbb éghajlatu Mahableswhar-ben volt, huszonnégy óra távolságra Bombaytól. Stockinger Ferencz, magyar születésű főkonzul odahívta magához, — s miután köztük csakhamar szívélyes baráti viszony fejlődött, állandóan együtt maradtak. Az ottani angol kormányzáság tagjai, — lord Reay polgári kormányzó és Connaught hercege katonai kormányzó — szeretetre méltó; ritka kedves modoráért legott megkedvelték, s szabad idejét azok meghívására többnyire társaságukban töltötte.

Junius közepe felé Mahableswharban rendesen beállanak a nagy esőzések. Az angol kormányval együtt tehát Poonába költöztek, honnan — a mint hivatalos dolgaik kívánták — olykor-olykor Bombayba rándultak. Bár Poonának levegője mérsékeltbb, mint Bombayé, de Poonában is nagyon uralkodott a hagymáz-betegség.

Julius vége felé az ifju gyöngéledett, de nagy lelki erejénél, kötelelességérzeténél fogva, — bár nagy láza volt, nem hagyta el magát. Augusztus 1-én Bombayba ment bizonyos dolgok elintézése végett. Betegsége aggasztólag fokozódott napról-napra, de azért bámulatos feláldozással dolgozott

öt napon át, s midőn munkáját elvégezte s iratait az épen induló Lloyd-hajóval elküldte, — aug. 6-án kedélyes levelet írt szüleinek, eltitkolva betegségét, s többek közt azt is említve, hogy másnap, aug. 7-én, visszamegy Poonába. De már nem mehetett: aug. 8-án Stockinger főkonzul ágyba fektette, napról-napra veszélyesebb lett betegsége, de azért lelki ereje nem hagyta el. Aug. 13-án az orvosok már elvesztették reménységüket. Ereje mind inkább hanyatlott, de mivel ő hetenként szokott szülőinek írni, nehogy levele elmaradásával bánatot, aggodalmat okozzon, ágyában egy levelezőlapra ezt írta: „Nagyon sok dolgom és borzasztó meleg van, édes jó szülőim jul. 19-én kelt levelét vettem.” Szépen írt, tisztán, oly szép betűkkel, hogy bámulatos nagy megerőltetésbe kerülhetett. Azért tette, hogy betegségét el ne árulja, és Stockinger főkonzulnak is megtiltotta, hogy betegségét szülőivel közölje.

Életében soha, csak halála által okozott ő szomorúságot. Igazán kötelelességet teljesítve hunyt el, munkálkodott, míg cseke ereje engedte. Szeretetre méltó volt és szerény, még gondolattal sem sértett meg soha senkit életében.

Különösen szép nyelvismerettel bírt. Már kis korában fölfogta, hogy rendezett vagyoni helyzet a függetlenség, az önállóság, sokszor az erkölcs és becsület kútfeje. Soha adósságot nem csinált, mindig volt bizonyos összeg tartalék-tőkéje, melylyel szükség esetében rendelkezett; soha sem kért szü-

lőtől pénzt vagy egyebet, — azok csak úgy találgatták, hogy mire is lenne szüksége; s ha pénzt küldtek neki, rendszeren azt felelte: „Nincsen szükségem semmire, elrontanak kedves szüleim.” Még augusztus 6-án is azt írta: „Annyi pénzzel rendelkezem, majd megfúlok a saját zsiromban. (!?)” Halálakor is csinos összeget hagyott hátra.

Sok szép remény szállott vele a sirba, a diplomáciai pályán sok hasznos dolgot végezhetett volna. Az angol kormány is részvételt volt halála iránt.

Különös véletlen, hogy keresztapja, gróf Mikó Ádám, gr. Mikó Imre egyetlen fia, hasonlóképen külföldön hagymázban halt el; s az is, hogy március 10-ikén kötött ki Bombayban, — s félév múlva, szeptember 10-ikén indították hazafelé holttestét.

A korán elhunyt jeles ifjunak holttestét folyó évi szeptember 10-én légmentesen elzárt ólomkoporsóban, azonkívül erős fakoporsóba téve, — a Lloyd-társulat „Orion” gőzhajójával indítottatott utra, egy hónap múlva, október 10-én érkezett a triszti kikötőbe, honnan a legközelebbi gyorsvonattal szállítva az elhunyt egyik fivére kíséretében, okt. 13-án ért születéshelyére, Abonyba, s itt a ref. egyház szertartása szerint a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

(Vége következik.)

Most a keresztényi szeretet áldó melege veszi körül őket, s ha teljesen nem is azon formában, mint a szülői szív, de ugyanazon jó akarral, benső ihletéssel igyekezik megtenni mindent arra, hogy őket a társadalom tisztességes és hasznos tagjaivá nevelje, s hasznos munkásságra szoktatva, jövőjüket biztosítsa.

E szép célt, hogy mennyiben valósíthatuk meg munkásságunk közepette, mily eszközöket és módokat használtunk, kötelességből kifolyó hűséggel és tisztelettel az alábbiakban van szerencsém előterjeszteni.

A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő-intézetben az 1888/9. tanév folyamán volt 40 növendék. Ezek nevelése, tanítása, élelmezése, ruházása és gondozása igénybe vett 2 család-tanítónőt. Egy szövést vezettől, 1 gépkészeltől. A háztartást ez évben is nóm vezette egy szolgáló segédkezése mellett. A tanmenet, a munkásság végeredménye az iskolaszéki jelentésből látható, ezekről szólan feladatunk közé nem tartozik. Az intézet növendékei a tanév folyama alatt a következők voltak beosztva.

Elemi iskola VI. osztályában tanult 26 növendék, ipar és gazdaszonyi szakosztályban 14. Az elemi iskolai tanfolyamra járók a törvényben előírt tantárgyakat tanulták s e mellett szabad idejükben a háztartási dolgoknál is segédkeztek kóruk és képességek szerint. A női ipariskolába osztott növendékek három csoportra oszthatók. Első csoportba tartoznak azon 12 éves növendékek, kik az elemi iskola IV. vagy VI. osztályát jó sikerrel elvégezték, s néhány fontosabb elméleti tárgyon kívül legtöbb idejüket a női kézi munkák, varrás és szabás alapos elsajátítására fordítják, s a konyhán rendre hetesek, a szobákban a takarítást végzik.

A II. csoportba azon növendékek tartoznak, kik a gazdaszonyi ismeretek rendszeres gyakorlásán kívül valamely gépípar elsajátítására osztattak be.

A III. csoportba oly növendékek voltak, kik gyenge egészségük miatt sem egyik munkára néhány év óta nem szóríthatók, hanem mint segítők a konyhán, a baromfiak gondozásánál használtattak fel.

Az első csoport 8 növendéke, teljes jó sikerrel végezte feladatát. A II. csoport 4 növendéke a szövést, kötőgépezést, ruhaszabás és varrásban kívánt eredményt mutatott fel s ma már a gépeken önállóan dolgozni, maguknak a szükséges ruházatot készíteni, megvarni képesek. Egy gyakorlati év múlva, ha a gazdaszonyiságban is kellő ismereteket szereznek, kibocsáthatók lesznek.

A harmadik csoport két növendéke örökölt tüdővészben, a leggondosabb orvosi utánjárás mellett is az év folytán meghalt, kikhez egy teljesen ép, jóra való 10 éves kis növendékünk Muzsina Mária szívtágulás következtében történt gyors elhunytja is járult. A halál 10 évi adóját egyszerre vette ki, szegény kis árváink csoportjából, mert 10 év alatt ily rohamos haláleset a növendékek folytonos változása, aggasztó és szánalomra méltó előző körülményei és állapota tekintetbe vétele mellett sem fordultak elő. Sajnos, hogy némelyiknél már a felvételnél előre lehet látni, a szomorú véget, de mivel az illetőnek senkije sincs, a nyomortól megmentendő, felvenni, szabályaink értelmében kötelezve vagyunk. E körülmények állandó nyomást gyakorolnak helyzetünkre, mert a 40 növendék közül, most is több van olyan, kiknek szülői tüdővészben haltak el, e betegség, de a hajlandóság reá, az orvosi szakvélemény szerint, sajnos, megvan. A mennyire emberi gyarló tehetségünk és a körülmények lehetővé teszik megtartásuk és egészséges felnevelésük érdekében mindent meg fogunk tenni.

Magaviselet. Az 1888. évben felvett 8 növendék mindenkinek magaviselete a többiekkel összehasonlítva. A heti szemlék alkalmával fegyelmeleg elbíráltattott 7 növendék esete, kik kisebb mérvű lopás, hazugság és tisztátalanság bűnébe estek. A javulás egyik kelléke, már az önbeismerésben nyilvánult. A megállapított házrend szigorúan megtartott. Az ismerősökkel, rokonokkal való összeköttetés, csak azoknak engedtetett meg, kiknél káros következménye nem volt.

Munkásság. Az intézetben végzett munkák két csoportra oszlanak. u. m. magán jellemű tanulmányi munkák, másodsor az intézet érdekében végzett házi és gépmunkák.

A magánérdekű munkák azok, melyeket a gyerekek önmaguk képzése céljából végeznek. Ilyenek az elemi és az ipariskolások női kézi munkái, melyek inkább mindenik részére mintául és előgyakorlatul készülnek. Ezeknek anyag ára is veszendő, munkadíja pedig semmi.

A házi és gépmunkákkal jelentékeny megtakarítás eszközöltetik az intézet javára, a mennyiben a sok surlás, mosás, ruházati cikkek előállítását és vetemény termelés munkálatai pár száz forintnál több értékkel bírnak. Altitásom bizonyítására szolgál ama körülmény, hogy a lefolyt 1888/9-ik iskolai évben 100 frt anyag és 125 frt munkadíj

folyt be az intézet pénztárába. S jelenben pedig a raktáron levő szövetek értéke 215 frt 72 kr, melyből anyag érték 107 frt 83 kr. A szövést terén a legjobb siker mutatható fel, csak egyedül kár, hogy idegen megrendeléseket ez ideig nem sokat kaptunk. Így nagyobb része a készletben levő munkának is az intézeti szükségletre való. Az 1889. évben sorsolás után a készletben levő tárgyak azért nem értékesíthettek, hogy azok az intézet javára rendezendő tárlat alkalmával, még biztosabb jövedelmet hajtsanak. Nem fogunk késni azonban addig is, az oly tárgyakat, melyeknek további tartása károsodással jár, egy közelebbi rendezendő árverésen értékesíteni.

A munkák minősége, mennyisége és közhasznosága felől a f. év július 1-én és 2-án tartott záróvizsga alkalmával egy rögtönzött kis tárlaton be volt mutatva, s arról az érdeklődők meggyőződést szerezhetek.

Gazdaság. Az intézet anyagi ügyeit az öt tagu vagyonkezelő-bizottság vezette, a költség-előirányzat szigorú szemellett tartásával. Ez évben is tartattak tejelő állatok a tejszükséglet fedezésére. A mellettük alkalmazott cselédek végezték az állatok gondozásán kívül a favágást, némely házi és kerti nehezebb munkákat. A f. év folyamán is haszonbérbe birtuk a Cserey-féle kert egyrészét, a Torja vize mellett levő Benkő-kertet 65 frt haszonbérért. Ez összeg 1000 frt tőke évi kamatainak felel meg. Igen ajánlatos lenne kedvező vásár esetén egy megfelelő nagyságú kútbirtokot tulajdonjoggal szerezni árvaházunk részére. A kerti természetmennyek, káposzta, hagyma, petrezselyem stb. a szükségletet fedezték. Ezen kívül alkalmat nyújtottak arra, hogy e háztartási ismereteket növendékeink gyakorlatilag elsajátítsák.

Az 1888/9. tanévi élelmezés került a számadás tanúsítása szerint 1695 frt 42 kr-ba, ez elosztva 54 fele, egy személy évi élelmezésére 32 frt 60¹/₂, napi élelmezésére pedig 9 kr esik. A bevételek és kiadások részletezése a vagyonkezelő-bizottság jelentésében fel vannak tüntetve. Részemről a gazdasági ügyekre nézve csak annyi jelenteni valóm van, hogy kiadásainkkal mindig a legszükségesebbekre szorítkoztunk, s ama fennirt összegben a gyermekek által falun gyűjtött termények pénzértékére számítva, be vannak véve. Ennél takarékosabban gazdálkodni nem lehetett. Ez évi költségelőirányzatunkat, a valódi tényállásnak megfelelően úgy állítottuk össze, hogy abból elvenni nem lehet, a rendes létszám apasztása nélkül.

Az 1888/9. tanév folyamán a rendes tanításon kívül gondoztam az iskolai takarékpénztárt, a szolgálatban levő 11 növendéket, ellenőriztem a bevásárlási, anyag kezelési és feldolgozási naplókat. A vagyonkezelő-bizottság előleges értesítése mellett teljesítettem a bevásárlásokat.

Az intézet tanügyi ágának vezetését az iskolaszéki ellenőrzése mellett a tanfelügyelő által jóváhagyott tervezet szerint végeztem. A megyei árvaszéki, a megyei központ, a városi hatóság hozzánk címzett rendeleteit, utasításait foganatosítottam. Elintézetlen ügydarab nincs. Iktató és levelezési naplók tanúsítása szerint 352 drb különböző felhívásra adatott érdemleges válasz és küldetett szét hivatalos megkeresés. Felügyelet. Az intézeti munkásság, rend, tisztaság részint a bizottmányi, részint az iskolaszéki tagok által volt ellenőrizve. Elnök báróné ö méltósága 1888. nov. 25-től 1889. március 14-ig napontai látogatásával szerencsétlen intézetünket. Szíves jószággal párosult parancsai, egy a belélet egyöntetűségére, mint a haladás fokozására egyaránt kiváló beccsel bírtak s foganatosítottak. Szerencsénk volt még a tanév folyamán méltóságos Báró alispán uron kívül, Séra Tamás, Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő urakhoz. A közel és távol vidéki látogatók száma is jelentékeny, miről a látogatási naplók bizonyítanak.

A részvét és érdeklődés egy a városon, mint az egész megyében meg volt a múlt évben is. Számos község jelentékeny adománnyal tette lehetővé, hogy a múlt tanévben is bevételeinkből megtakarítást eszközölhetünk.

A hálás tisztelet legforróbb érzetével tolmácsolom árváink mely köszönetét azon sok nemes kegyért, melylyel egy elnök Báróné ö méltósága és a buzgó tisztikar, mint a t. kezelő-bizottság és isk. szék, ügyöket felkarolni, tisztességes jövőjükre gondoskodni méltóztattak. Esdve kérjük jövőre is becses pártfogásukat, mert egyedül ennek tudatában és hatása alatt képes a vezető-személyzet nagy feladatát megoldani.

A keresztényi szeretet melege legyen továbbra is életető lelke intézetünknek. A hála és tisztelet övezzo és kísérje életét mindazoknak, kik a védtelen árvák nevelését szívóknak hordozzák és nem sajnálják ezek érdekében szellemi és anyagi áldozatukat meghozni.

Ezen szívből fakadó hő óhajtasom után mely tisztelettel öröklök a méltóságos elnök Bárónának és a tekintetes közgyűlésnek.

Különfélék.

— A kézdívásárhelyi őszi országos vásár f. hó 26., 27., 28. és 29-én szokott élénkséggel folyt le. A kedvező idő s őszi vásáraink jó hírre temérdek embert csődített be a közel és távoli vidékről, úgy piacunkon s kisebb-nagyobb tereinken, melyek ezen alkalomra piacokká premovealtattak, alig lehetett mozogni. S a mily nagy volt a sürgős mozgás, ép oly élénk volt a forgalom s az árusoknak épen nem volt okuk e vásár ellen panaszkodni. A barompiazsza f. hó 26. és 27-én behajtatott 2017 drb vegyes barom s ezek közül eladatott 510 darab. Az országos vásár szokásos kisérői, a zsebtolvajok is szépen voltak képviselve, s daczára, hogy az összes városi rendőrség és ezen kívül 6 csendőr volt ezen alkalomra kiállítva, a roppant tolongás miatt jó aratásuk volt. Egész garmada feljelentés érkezett lopásért a rendőrséghez a 4 napos vásár alatt. Egy részénél sikerült a tetteseket kézrekeríteni, de a más részénél a nyomozat nem vezetett eredményre. Altalában őszi vásárunk kitünőnek mondható.

— A tél első jelensége a hó megérkezett. Mult vasárnap felkelt az öreg Nemere, hideg szárnnyal meglegyintgette a háromszéki rónát, s 24 óra alatt teljesen tönkretette a még élő növényzetet. A virágos kertek disze odalett, a fák lehullatták még meglévő leveleiket is, úgy hogy a tenyészetnek utolsó maradványai is eltűntek. Vasárnap éjjel oly erős fagy volt, hogy az utcozákön a sár keményre fagyott. Hétfőn éjjel esővel vegyesen havazott s viz az utcozákön megfagyott s az ereszen jégcsapok képződtek. A Nemere megmutatva foga fehérét pihenni tért, s azóta ismét enyhe időjárásunk van.

— Borbáth Pál csik- és gyergyói református körlelkész f. évi november 3-án Kézdí-Vásárhelyt fog hitszónoklatot tartani, mely után személyesen fogja felkeresni városunk buzgó hiveit szíves adományokért, a Gyergyó-Szent-Miklóson építendő ref. imaház költségeinek fedezésére. Felhívjuk e helyen is az egyházas buzgóságukról ismert hivatelt: szíveskedjenek a fárdhatatlan buzgalmu lelkeszt szent küldetésében atyafiságos szeretettel fogadni és az ur előtt kedves adományukkal a közös célban segíteni.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter a nagyajtai kir. járásbíróshoz segéd-telekönnyvezetővé Finta Géza ottani inokot nevezte ki.

— Háromszékmegye törvényhatósága két rendkívül üdvös szabályrendeletet alkotott. Egyik a kutyák megadóztatásáról szól s jövő évben életbe is fog lépni. Bővebb ismertetését jövő számunkra tartjuk fenn, s jelenleg csak annak kijelentésére szorítokunk, hogy megyénk érdemes alispánja igazán jó szolgálatot tett egy a községeknek, mint a rendezett tanácsu városoknak, mert az a nagy számú kutyasereg, mely különösen a városokat utóbbi időkben ellepte, nemcsak a lakosok nyugalmát zavarta, hanem a közbiztonságot is veszélyeztette és ennek a türhettelen állapotnak eddig semmiféle hatósági intézkedéssel elejét venni nem lehet. A kutyaadó — azt hisszük — jelentékenyen apasztani fogja a csatangoló 4 lábú állatok számát. A másik nem kevésbé hasznos és szükséges pótló szabályrendelet a tüzrendészetről szól, mely szintén sok észszerű és üdvös intézkedést tartalmaz a tüzvész esetére. Ezen szabályrendelet inkább csak a községeknek szól, mivel városokban az abban foglalt intézkedések már foganatosítva vannak. Örömmel üdvözöljük mindkét szabályrendeletet s mindkettőtől sok jót várunk.

— Brassómegye magyarsága e hó 27-én szép ünnepet ült, a mennyiben Székely Mózes erdélyi fejedelem fejének temetkezési helyét emléktáblával jelölte meg, melyet az Emke közgyűlés alkalmából lepezett le. Az ünnepély szép rendben folyt le. Mindenekelőtt Végh Mátyás szavalta el ez alkalomra irt szép ódáját, majd Koos Ferencz tanfelügyelő tartott remek emlékbeszédet, mely a nagy számban jelen volt közönségre mély hatást gyakorolt. A leleplezési ünnepélyt közgyűlés követte, melyet néhány, minden áron felszínre kerülni akaró egyén közbeszólásokkal és botrányos magaviseletökkel lehetetlenné tett, úgy hogy az elnök kénytelen volt a gyűlést felosztatni.

— **Megvesztegetett halottkém.** Gelencze községben ez év márczius havában hirtelen halállal mult ki Antal Boldizsár jómódú gazda ember. Temetése után öt-hat nappal azt kezdték suttogni a faluban, hogy Antal Boldizsár nem mult ki természetes halállal. A gyamu végre oly határozott alakban lépett fel, hogy hivatalosan elrendelték a holttest kiadását. Az exhumáció megtörtént és az orvosok csakugyan kétségtelenül megállapították a hullának a fojtogatás nyomait. A vizsgálat megindulván, Antal Boldizsár unokaöccse, Antal János hosszas tagadás után beismerte, hogy nagybátyját, a ki különben gyenge elméjű, golyvás ember volt, ő fojtotta meg. Fejér Károly községi halottkém, midőn a holttesten észrevette a különös nyomait, nem akarta megadni a temetési engedélyt, de Antal Ferencz, a gyilkosnak atyja által 10 forinttal megvesztegetettén, hamis halotti bizonyítványt szerkesztett, melynek alapján a meggyilkoltat eltemették. Fejér Károly halottkém beismerte a megvesztegetést, míg Antal Ferencz állhatatosan tagadta azt. A gyilkosság indító oka teljesen nem volt megállapítható, de a tanúk vallomása valószínűvé tették, hogy nyereségvágy juttatott közre. A bűnpört a napokban dr. Kelemen Mór kuriai bíró referálta a II. büntető tanácsban Csemegi Károly elnökelete alatt. A kir. kuria Antal Jánost szánost szándékos emberölés büntette miatt 10 évi fegyházra, Fejér Károly halottkémét közokirathamisítás és Antal Ferenczet, erre való felbujtás miatt 2-2 évi fegyházra ítélte.

— **Öngyilkosság.** Brassóban tegnapelőtt d. e. egy Török nevű kereskedő segéd a felső sétateren fűbe lőtte magát. A szerencsétlen fiatal ember halántékán lőtt be, s a golyó a koponyáján ment ki. A borzasztó tett oka ismeretlen.

— **A sok Catargiu.** A bukarásti lapok mulatságos történetet beszélnek el, melynek komoly háttere van s nagyon jellemző a román viszonyokra. A történet hosszú Catargiu, a román miniszterelnök, ki pár nappal ezelőtt Bragadier faluban időzvé, betért a község házába is. A falu előljárójától előkérte a megbüntetett névsórat tartalmazó könyvet, a mely azonban egyetlen nevet sem tartalmazott. „Hát senki sem kapott nálatok még büntetést?” — kérdezte az elámult miniszter. — „Bizony még senki sem!” — volt a falu főemberének válasza. — „Az nem lehet rendjén, ilyesmi többé elé ne forduljon!” — mondá a miniszter, és az állatorvosnak, a kerületi orvosnak és az alpréfetnek látogatásait tartalmazó felügyelő-könyvet kérte elő, de bizony abban egyetlen egy láttamozó aláírást sem fedezhetett fel. — „Mióta nem volt a faluban az alpréfet?” — kérdezte Catargiu. — „Még sohasem volt” — viszonzá a falu előljárója. — „Hát a préfet volt már itt?” — „Nem!” — „Ugyan ki itt az alpréfet?” — „Catargiu ur!” — hangzott a válasz. Haragra gulyva szólt a miniszterelnök az előljáróhoz: „Ember, még azt sem tudod, ki a te alpréfet, hiszen Catargiu ur a préfet. Ismersz-e engemet?” — „Hogy ne ismerem?” — válaszolt nyugodtan az előljáró. „On a Catargiu miniszterelnök ur, Aleko Catargiu a préfet, és az alpréfet, önnek unokatestvére, szintén Catargiu.” Ugy látszik, a miniszterelnök már elég tudott, legalább az előljáróhoz több kérdést nem intézett.

— **Vérmérgezés.** Nagy-Váradon Wachter Pál kötélverő mult héten szorgalmasan dolgoztatotts a mint munkája közben az épen megsodrott szálát a horogra illesztette, az fölkarcolta az egyik ujját. Úgyet sem vetett rá, hanem folytatta munkáját. Másnap már fájni kezdett a keze, de mulékonynak tartva a bajt, nem fordult orvoshoz, csak midőn már késő volt. Irtoztató fájdalmakat szenvedett a szerencsétlen, míg mult szombaton aztán meghalt.

— **A félmilliósi luterineremény.** A Farkas Menyhért végtelennek látszó ügyében végre átadták a vizsgálati iratokat az ügyészségnek. A vizsgálat, hir szerint, egész az 1875. évig ment vissza s kiderítette, hogy a temesvári lottó-igazgatóságot az utóbbi tizenégy év alatt összesen 700,000 forinttal károsították meg a bünszövetkező csalárd manipulációi.

— **Halálba kergetett szép leány.** Sok szép leánynak okozta már vesztét, hogy lelketlen embereknek nagyon is feltűnt szépségük. Tóth Teca csanádpalotai hajadont is az vitte sirba, hogy nagyon ránezett az odavaló tanító ur. A szegény leány, sirva ment haza mostoha anyjához, hogy védelmezze meg a tanító zaklatásaitól, de a kegyetlen anya a helyett, hogy megvédelmezte volna, kiützte házából. Azt mondta neki, hogy azért szegény leány, hogy tőrjön és szolgáljon. Tóth Teca viszont cselédeskedni a tanítóhoz, a ki, hogy megtörje, irgalmatlanul elverte. Hallotta az utcai nép, a mint kiáltotta: Gyalázatos vagy, hitvány vagy! És a boldogtalan leány nem tudott olyan gyalázatos, olyan hitvány lenni, hogy eldobja azt, a mi a szegény leánynak egyedüli ékessége. Es mert az erénytől nem akart megválni, megvált a rá nézve kiössá vált élettől. Gyufaoldatot ivott és meghalt.

— **Özv. Tóth Lajosné,** kinek torma s virslije jóság tekintetében Kézdi-Vásárhelyt ma páratlanul áll, annak kijelentésére kért fel bennünket, miután tudomására jött, hogy többen az ő nevében árultatják virslijüket házakhoz hordoztatva, pedig ő ez időszert senki által nem árultat, és hogy készítménye csak a lakásán (Zsigmond-tér, Szigeti harangozó háza), Kőllönte László vendéglőjében és Mihály József kereskedésében kapható. Mi is konstátjuk e virslik jóságát és zamatosságát, mely jóval felül áll a frankfurti, nagyszabeni stb. e fajta készítményeken, s azt melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

— **Víziszony.** Mult évben egy veszett kutya megharapta Alsó-Tömösön Honigberger vasuti pályához 12 éves fiát. A szerencsétlen gyermek csütörtökön kitért a víziszony, minek következtében bevitték Bukarestbe az ottani Babes-féle intézetbe.

— **Uj zeneművek.** Bodó Alajos fiatal zeneköltőnk-től ismét egy füzet magyar eredeti népdal díszes kiadásban jelent meg, a füzet Vidor Pálnak van ajánlva és a következő dalokat tartalmazza: Nem volt nekem, szőke kis lány. Vásárhelyi sétateren Béla cigány muzsikál. Sirok, sirok, nem tagadom sirok. Nosza cigány ne légy álmos. Nem engedik azt az egek. Széna, széna, széna terem a réten. Erdő szélén kis bokorban énekel a pacsirta. Boldogtalan vagyok, mert nagyon szerettem. De sok rózsza van az én hajlékomban. Álmos vagyok, az éjjel nem aludtam. Ajánljuk a zenekedvelő közönség figyelmébe. Kapható és megrendelhető a „Budapesti zenemű” kiadóhivatalánál (Weinwurm A.) Károly-utca 3. sz.

RÖVID HIREK.

— **A szilágysomlyói** róm. kath. temetőben pár nap óta ismeretlen tettesek kiássák a sírokat és pusztítják a síremlékeket. — **Bonczhidán** a napokban táncmulatság volt, mely két napig is eltart, ha azt egy esendőr fel nem osztlatja. Páncs György ebbeli bosszújában lesbe állott s a hazatérő esendőrt botjával leütötte. A esendőr most élet-halál közt lebeg. A tettest elfogták. — **Férjgyilkos.** Zalathán Preszekán Vasilit, neje Marzinean Line és Jánku György, hogy szerelmi viszonyukat zavartalan folytathassák, közös megegyezéssel meggyilkolták. A gyilkosokat elfogták. — **Aracs** községből a napokban Gatteschia Lajos adó-végrehajtó a beszedett pénzekkel megszökött. — **Szabadkán** Dobó Ferencz borbély e hó 25-én rálőtt feleségére, ki súlyosan megsérült. A me-

rénytől elfogták. — **Apácán** a napokban Rosenfeld József szatócs háza leégett. Kiderült, hogy Rosenfeld Manó, a károsult testvére gyújtotta fel. A gonosztevő elfogták. — **Szeged** környéken most sok a veszett kutya. A napokban több embert martak meg a korbórló ebek. — **Rochfalván** Fedeczki János nevű parasztleány forgópisztolyal először kedvesét Viczián Mariskát, azután önmagát agyonlőtte. — **Napoleon herceget** a napokban fogadta az olasz király Monzában, s átvette olasz kapitányi ragjáról való lemondását. A herceg orosz katonai szolgálatba lép. — **Kigolyózt** alezredes. A kecskenéti vadásztársaság Spaur grófot, az ott állomásozó 7. huszárezred alezredését, mert rendszeres vadász-jegygyel nem bírt, alapszabályai értelmében, kebeléből kigolyózták. — **Véres szerelmi dráma** történt október 24-én Fegyverneken. Egy karczagi illetőségű, de ott tartózkodó földmives már régebbi idő óta szerelmi viszonyt folytatott egy német asszonnnyal, ki azonban később férjhez ment. A férfi 24-én reggel megjelent az asszony lakásán, ki egyedül volt otthon, s egy nagy késsel megtámadta. Mire a szomszédok összefutottak, az asszony néhány percnyi vergődés után meghalt. Az üldözőbe vett gyilkos hasba szurta magát, sebe azonban nem veszélyes.

Felől szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Máriazell gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utóhatatlan hatású az étvágytalanság, gyomor gyengeség, búzós lehelet, savanyú felbőgés, székrekedés (Kollika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos élnyalakodás, sárgaság, undor és hányinger esetében megszűnő a főfájást (ha az a gyomor chronicusul szárazsági gyomor görcsöt, kemény széklet, székrekedést, a fal s itallal turterhelte gyomrot kitisztítja, előzi a belégőzést, s gyógyít lép, vese, máj és aranyeres bajait). — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr. Kőzponti széküldési raklat: Brády Károly, gyógyszerész (Mórva ország).

Óvást! A valódi Máriazell gyomor cseppek sok féleképpen utánazták s hamisítottak, s ezért valódiak gyánant csak azok fogadtassanak, melyek üvegén, egy vörös, s a fenti vedjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellette használati utasítás az is fel van tüntetve, hogy az Kremserher, Gúzek H. könyvnyomdájában nyomtatott.

Máriazell Labdacsozok

A Keményseklés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúknak bizonyult labdacsozok is, sokféle képen hamisítottak, tehát ezek vételénél is vigyázzni kell a fenti vedjegyre s Brády Károly, Kremseri gyógyszerész név alá írással, melyek minden ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 ft. A pénz szülességek elcsúszása miatt. Egy doboz egyetli dobozzal jeltatható. — A Máriazell gyomor cseppek és Máriazell labdacsozok nem titkos szerek, a gyógyható anyagoknak összetétel, minden használati utasítással fel van sorolva.

A Máriazell gyomor cseppek és Máriazell labdacsozok kaphatók Kapható: Kézdi-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerészárán; Tuszadon (fürdő) Dobay Sándor gyógyszerésznél.

3-43

Nincs többé fogfájás! Könnyen vérző beteg és gyuladt foghust gyógyít és erősít, a fogkövet eltávolítja és képződését megátolja, a szájbúzt azonnal megszünteti napontai használatnál cs. és kir. udvari fogorvos és udvari szállító

Dr. POPP

világ-
hírt
SAJAJIVE

kétszer oly nagy palaczkokban, mint eddig.

Ezzel egyidejűleg alkalmazandó

Dr. POPP fogpasztája, mely a fogakat folyton egészséges és szép állapotban tartja.
Dr. POPP Anatherin fogpasztája, mely a legjobb és legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghús megerősítésére.
Dr. POPP fogpora, ragyogó fehérségű fogakat kőcsönöz a nélkül, hogy, mint más fogporok, a fogak zománczát megsértené.
Dr. POPP növény szappana, a legjobb gyógy-pipereszappan mindennemű bőrkütiések ellen és különösen fűrdőkhöz.
Dr. POPP napraforgó (szap- (nem glicerinn). A legújabb és a legfinomabb divat-pipereszappanok. VENUS pana) A bőrt bárszönyfinomá teszik.

Árak: Anatherin szájjvíz 50 kr, 1 frt és 1 frt 40 kr, Anatherin fogpaszta tégyelyben 1 frt 22 kr, Aromatikus fogpaszta 35 kr, Fogpor dobozzal 63 kr, Növény szappan 30 kr, Napraforgó szappan 40 kr, Venus szappan 50 kr. E szerek kaphatók Kézdi-Vásárhelyen Kovács F. gyógyszerésznél, Fejér L. fia és Wertán testvérek Kereskedőknél.

Előkelő hölgyek elismerése.

Tisztelt uram!

Az ön által beküldött szappan-mintákat kísérlet céljából szétoztottam néhány egyletli hölgy között, kik most a következőleg nyilatkoznak kitűnő szappanairól: A Popp-féle növény-szappan fölötté jó hatást gyakorol a bőrre, használatban nagyon kellemes s tartósságánál és aránylag olcsó áránál fogva a legjobb gazdasági szappan, Popp-féle napraforgó és Venus szappanait méltán nevezi a jelenkor legfinomabb divat-pipere szappanainak.

Kérek a növendékek számára 24 növény-szappant és több egyletli hölgy számára ugyan ebből 12 és a Popp-féle napraforgó és Venus szappanból szintén 12-12 darabot.

Tisztelettel

Halász E.-né, Budapest.

10 —

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.